

Подпрограма “ЕРАЗЪМ”

Видове дейности

Програма Еразъм включва 2 групи дейности: **централизирани и децентрализирани**.

Централизирани дейности

- **Университетска Харта „Еразъм”** - За да участват в секторна програма „Еразъм”, висшите образователни институции следва задължително да притежават Университетска Харта „Еразъм”, която се издава от Европейската комисия въз основа на специални публикувана от нея ежегодна Покана за подаване на предложения.
- **Проекти за разработване на учебни програми** - Еразъм подкрепя два основни типа дейности в областта на съвместното разработване на учебни програми . Проекти за разработване на учебни програми от първо, второ и трето (бакалавърско, магистърско и докторско) ниво; Проекти за съвместно разработване на Европейски модули, включително специализирани езикови модули.Целта е да се подкрепи процесът на иновации и развитие на учебните програми и преподавателските методи.
- **Многостранни проекти за сътрудничество между висшите училища и предприятията** - Това са многостранни проекти, насърчаващи сътрудничеството между висшето образование и бизнес общността (включително малките и средни предприятия) с цел увеличаване възможностите за приложимост, качеството и привлекателността на образователните и обучителните програми в Европа.
- **Многостранни проекти за модернизация на висшето образование** - Проектите за модернизация на висшето образование имат за цел да подпомогнат европейските висши училища да посрещнат предизвикателствата на глобализацията и по-ефективно да допринесат за обучението и преквалификацията на работната сила в Европа.
- **Многостранни проекти – Виртуални университети** - Целта на виртуалните университети е да подпомогне развитието на иновативни, базирани на ИКТ, учебни съдържания, услуги, методи на обучение и практика за подпомагане на ученето през целия живот.
- **Мрежи** - Основната цел на проектите за мрежи е да се повиши качеството и да се развие Европейското измерение в рамките на дадена академична дисциплина или област на знанието.
- **Съпътстващи мерки** - В рамките на съпътстващи мерки могат да се разработват проекти, подпомагащи постигането на целите и резултатите на другите видове

дейности по „Еразъм“: мониторинг, създаване на база данни, контактни семинари, финансов контрол и др.

Участието в централизираните дейности е съгласно обява за предложения на принципа на партньорство.

Всяка обява съдържа конкретни условия. Финансовата подкрепа е с различна стойност. Обикновено се изисква минимално участие на 3 партньора от 3 различни страни, включително участие на студенти. Проектите се заявяват пред Дирекцията за образование и култура към ЕК в Брюксел.

Националните структури за управление на образователни програми нямат отношение.

Децентрализирани дейности- Дейност Мобилност

- **Мобилност на студенти с цел обучение** - Студентската мобилност с цел обучение предоставя възможност на българските студенти да се обучават от 3 до 12 месеца в рамките на една академична година в европейска висша образователна институция – партньор на българския университет, в който се обучава студентът. Студентите вземат участие в две форми на обучение: семестриално обучение /лекции, упражнения и др. /, за което е необходимо съвпадение на учебните планове и изключително добра езикова подготовка; в подготовка на дипломни проекти, което е извън учебния процес в приемащите университети и изисква езикови познания на работно ниво. Конкретният срок за обучение зависи от учебния план на факултета и вътрешните разпоредби в ТУ-София и от приемащия университет.
- **Студентски практики** - Българските студенти имат възможност посредством програма Еразъм да реализират студентски практики в европейско търговско предприятие, научноизследователски център или друга подобна организация – партньор на изпращащия български университет, в който се обучава студентът. Целта е мобилността е придобиване на специфични практически умения за срок от 3 до 12 месеца в рамките на една академична година. Конкретният срок за практика зависи от учебния план на факултета и вътрешните разпоредби в ТУ-София и от приемащото предприятие.
- **Мобилност на преподаватели с цел преподаване** - Дейността мобилност на преподавателския и преподавателския състав на висшите образователни институции с цел преподаване дава шанс за преподаване във висша образователна институция в рамките на ЕС. Целта на мобилността е обмяна на

опит и повишаване на преподавателски умения, сравняване и разработка на преподавателски методи, учебни планове, помагала и др.

- **Мобилност на преподавателския и преподавателския състав с цел обучение** - Дейността мобилност на преподавателския и преподавателския състав на висшите образователни институции с цел обучение дава шанс за обучение във висша образователна институция или предприятие в рамките на ЕС. Целта на мобилността е обмяна на опит и повишаване на професионалните умения и компетенции на академичния състав.
- **Организация на мобилността** - Организацията на мобилността е специален бюджет, предназначен за покриване на административно - организационните, оперативните и информационните дейности за работата на Еразъм университетите по организирането и управлението на договорената с ЦРЧР „Мобилност Еразъм”.

Децентрализирани дейности - Други дейности

- **Интензивни програми** - Интензивните програми са краткосрочни учебни програми провеждани с преподаватели и студенти от поне три участващи университета от три различни европейски държави с продължителност 2-6 седмици. Участват студенти и преподаватели от минимум 3 университета от страни членки на ЕС.
- **Интензивни езикови курсове „Еразъм”** - Интензивните езикови курсове "Еразъм" са специализирани курсове за изучаване на по-малко разпространените езици на Европейския съюз и са предназначени за Еразъм студенти и езикови асистенти на програма Коменски
- **Подготвителни визити** - Подготвителните визити е дейност, насочена към установяване на партньорски взаимоотношения с европейски университети и търговски предприятия, с които българските висши училища да момента не са установили сътрудничество по програмата.

При децентрализираните дейности проектите за участие се изпращат в Центъра за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР). Той е изпълнителна агенция към Министерство на образованието и науката и е отговорен за провеждането на програма Еразъм на национално ниво.

Участието също става ако е публикувана обява за предложения. В някои от случаите не се прилага принципа на партньорство. Проектите се разглеждат и одобряват от ЦРЧР. Тази форма е по-лесна за работа, по-достъпна за участниците и затова е по-масово разпространена в българските висши училища.

Подпрограма “ЕРАЗЪМ”

Дейност Мобилност

За краткост на изложението и поради масов интерес към дейност Мобилност, другите дейности на програмата няма да се разглеждат подробно в настоящата разработка.

Дейност Организация на мобилността няма да се описва в изложението, тъй като тя касае предимно дейността на Дирекция „СВО.

По настоящем програма Еразъм предлага **4 възможни дейности за мобилност:**

- ◆ Студентска мобилност за обучение в друга страна, участваща в програмата.
- ◆ Студентска практика в предприятия, центрове за обучение, изследователски центрове и т.н. от друга държава участваща в програмата.
- ◆ Мобилност с цел преподаване в друга държава, участваща в програмата - за преподаватели от образователна институция за висше образование
- ◆ Обучение на персонала (преподавателския и преподавателски състав) от университета или предприятието в друга европейска държава.

Всички участници от висшите образователни институции се избират от изпращащата институция съгласно Правилата за работа в университета, включващи критерии и конкурсни процедури за всяка дейност, посочена по-горе.

Селекционните процедури приключват със списък на утвърдените кандидати за участие: студенти, преподаватели и преподавателски състав. Всички заинтересовани страни се информират за резултатите от подбора.

Всички избрани кандидати, които отговарят на Правилата в университета получават Еразъм субсидии, които са различни по държави и университети в изпращащата и приемащата държава. За студенти и практиканти субсидиите са месечни, а за преподавателски и преподавателски състав – седмични.

Предназначението на тези субсидии е да подпомогнат допълнителните разходи по време на мобилността, породени от различията в стандарта на живот в чужбина. Субсидията не предвижда цялостно покриване на разходите по мобилността. Необходими са и лични средства.

Техническият университет – София притежава разширена Университетска Харта Еразъм, която се присъжда от Европейската комисия при определени условия. Той има голям брой между институционални споразумения (двустранни споразумения) и може да обезпечи на своите кандидати всички дейности, посочени по-горе.

**BILATERAL AGREEMENT for the academic years 2009/2013
LLP /ERASMUS programme: HIGHER EDUCATION (ERASMUS)**

between (name and ERASMUS ID code of the institution)	Technical University of Sofia BG SOFIA 16
ERASMUS Institutional Coordinator (name, address, phone, fax, E-mail)	Assoc. Prof. Rumen Pranchov, Vice-Rector Technical University of Sofia 8, Kliment Ohridski Blvd., 1000 Sofia, Bulgaria Tel : (+359 2) 965 2560; fax: (+359 2)9625287; e-mail: pranchov@tu-sofia.bg
Agreement Coordinator (name, address, phone, fax, e-mail)	
and	
(name and ERASMUS ID code of the institution)	
ERASMUS Institutional Coordinator (name, address, phone, fax, E-mail)	
Agreement Coordinator (name, address, phone, fax, e-mail)	

The above parties agree to cooperate in the activities shown below within the ERASMUS programme. Both parties agree to abide by the principles and conditions set out in the ERASMUS Guidelines for Applicants 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, the IC application forms for the academic year 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013 and, if the application is successful, the financial agreement. Both parties undertake to abide by the bilaterally agreed terms of this cooperation agreement.

QM/S: student mobility (3-12 months)

ERASMUS subject area		Level			Country		Total number	
Code	Name	Under-graduate	Post-graduate	Doctoral	From	To	Students (number)	Student months (total sum)
04.0	Business & Management	X	X	X	BG	FR	3	18
06.0	Engineering & Technology	X	X	X	BG	DE	3	15
11.3	Automatic, Comp. sciences	X	X	X	BG	UK	3	12

QM/T: teaching staff mobility (1-6 weeks)

Subject code	Topic(s) taught	Name of the staff member	Home country	Host country	Duration (weeks)	Teaching hours per week
04.0	Business & Management	To be agreed	BG	FR	1	5
06.0	Engineering & Technology	To be nominated	BG	DE	1	5
11.3	Automatic, Comp. sciences	To be selected	BG	UK	1	5

QM/ST: staff training (1-6 weeks)

Subject code	Topic(s) taught	Name of the staff member	Home country	Host country	Duration (weeks)	Teaching hours per week
04.0	Business & Management	To be agreed	BG	FR	1	5
06.0	Engineering & Technology	To be nominated	BG	DE	1	5
11.3	Automatic, Comp. sciences	To be selected	BG	UK	1	5

Signatures of the legal representatives/heads of institutions of both institutions:

Name of institution: TECHNICAL UNIVERSITY OF SOFIA Vice rector and first coordinator Name and status of the official representative: Assoc. Prof. Rumen Pranchov	Name of institution: Name and status of the official representative: Signature:
Signature:	Signature:
Date:	Date:

Подпрограма “ЕРАЗЪМ”

Дейности за студентите

От учебната 2007-2008 година програма Еразъм предлага **2 дейности за студентите**, както следва:

- 1. Студентска мобилност** – Тази дейност дава възможност на студентите от институциите за висше образование, които притежават Университетската Харта Еразъм, да прекарат интегриран период от своето обучение между 3 и 12 месеца в друга страна, участваща в програмата. Студентите имат възможност да почерпят от опита в образователната система, да опознаят обществения живот и други култури по време на обучението си в друга европейска държава.

Студентска мобилност с цел обучение в детайли:

- ◆ Възможност за *Еразъм* обучение – при записана поне втора година от следването.
 - ◆ Продължителност на • *Еразъм* обучението – от 3 до 12 месеца, при отчитане учебния план и вътрешните разпоредби в ТУ – София и изискванията на приемащия университет.
 - ◆ Пълно академично признаване – признаване на резултатите от *Еразъм* обучението съгласно индивидуалното Споразумение за обучение.
 - ◆ Освобождаване от академични такси в приемащия университет.
 - ◆ Запазване изплащането на всички национални стипендии или заеми на *Еразъм* студентите по време на престоя в чужбина.
 - ◆ Финансова подкрепа (грант) за периода на мобилността.
 - ◆ Възможност за езикова и културна подготовка за *Еразъм* периода посредством участие в Интензивни езикови курсове „Еразъм”.
 - ◆ Студентът не е освободен от заплащане на дължимите такси в изпращащия университет.
 - ◆ Студентите със специални потребности могат да кандидатстват за специфичен грант, след като бъдат одобрени за мобилност.
- 2. Студентска практика** – Практиката е период от време прекаран в предприятие или организация в друга държава, участваща в програмата, с идеята да бъдат подпомогнати участниците да се приспособят към изискванията на широкия пазар на труда в Общността, придобивайки специфични умения, за по-добро разбиране на икономиката и културата на съответната страна в контекста на придобиване на производствен опит. Периодът може да бъде съответно подкрепен от подготвителни или опреснителни курсове на езика на приемащата държава или на

работния език. Практиката също се провежда за период между 3 и 12 месеца в друга страна, участничка в програмата.

Приемащи организации за студентски практики могат да бъдат предприятия, търговски центрове, изследователски центрове и други организации не свързани с органи на ЕК, посолства или други организации, занимаващи се с управление или обслужване на програма Еразъм.

Студентска мобилност с цел практика в детайли :

- ◆ Възможност за *Еразъм* практика – при записана поне втора година от следването.
- ◆ Продължителност на практиката – от 3 до 12 месеца, при отчитане на учебния план на факултета и вътрешните разпоредби в ТУ – София и изискванията на приемащото предприятие .
- ◆ Пълно академично признаване – признаване на резултатите от *Еразъм* практиката съгласно индивидуалното Споразумение за практика; вписване на периода на мобилността в Дипломното приложение.
- ◆ Запазване изплащането на всички национални стипендии или заеми на студента по време на престоя в чужбина.
- ◆ Финансова подкрепа (грант) за периода на мобилността.
- ◆ Възможност за езикова и културна подготовка за *Еразъм* периода посредством участие в Интензивни езикови курсова.
- ◆ Споразумението за обучителна практика включва „Ангажимент за качество“, определящ правата и отговорностите на всички страни, които имат отношение към практиката.
- ◆ Студентът не е освободен от заплащане на дължимите такси за обучение в изпращащия университет.
- ◆ Студентите със специални потребности могат да кандидатстват за специфичен грант, след като кандидататурите им бъдат одобрени.

Интензивни езикови курсове „Еразъм“

Интензивните езикови курсове „Еразъм“ са предназначени само за *Еразъм* студентите, които ще осъществят своята *Мобилност с цел обучение* или *Мобилност с цел практика*.

Интензивните езикови курсове „Еразъм“ са специализирани, предхождащи периода на мобилността курсове по малко изучавани европейски езици. Организирант се в страните, където тези езици се говорят.

Курсовете се провеждат в следните 23 страни: Белгия (фламандската общност), България, Гърция, Дания, Естония, Исландия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Малта,

Норвегия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Турция, Унгария, Финландия, Холандия, Чехия и Швеция.

Интензивни езикови курсове „Еразъм” в детайли:

- ◆ **Продължителност на Интензивните езикови курсове – от 2 до 6 седмици (общ минимум 60 учебни часа и поне 15 учебни часа на седмица).**
- ◆ **Кандидатстване – чрез изпращащия университет.**
- ◆ **Грантът за участие в Интензивен езиков курс „Еразъм” се отпуска и изплаща от Националната агенция по Програма „Учене през целия живот”, след получаване на потвърждение от организиращата курса институция.**
- ◆ **Студентите не заплащат такса за участие.**

Подпрограма “ЕРАЗЪМ”

Дейности за преподавателски и преподавателски състав

ПРЕПОДАВАТЕЛСКА МОБИЛНОСТ С ЦЕЛ ПРЕПОДАВАНЕ- за преподаватели от висша образователна институция

Преподавателската дейност с цел преподаване е краткосрочен период от 1-6 седмици, който преподаватели от една образователна институция прекарват в образователна институция в друга страна с цел изнасяне на лекции. Лекциите са свързани с основното съдържание на учебните програми в приемащия университет и са включени в предварително съгласувана та Програма за преподаване. Тази дейност се използва и за поощряване съставянето и издаването на съвместни учебни материали /учебници, наръчници, ръководства за работа, предписания за тестове и др./ Целесъобразно е също обсъждането на теми от общ интерес за бъдещи участия в образователни и/или научни проекти и др.

Преподавателите се избират от факултетна комисия.

Целите на преподавателската мобилност могат да бъдат формулирани на кратко както следва:

- ◆ **Да позволи на студентите, които не са в състояние да участват в схемите за мобилност, да се възползват от знанията и опита на академичния състав от образователни институции за висше образование в Европейските страни;**
- ◆ **Да поощрява обмяната на експертния знания и опит по педагогически въпроси;**
- ◆ **Да окуражава висшите образователни институции да разширяват и обогатяват обхвата и съдържанието на курсовете(програмите), които предлагат.**

ОБУЧЕНИЕ НА ПЕРСОНАЛА

От учебната 2007-2008 г. беше разширен обхвата на участниците в програма Еразъм, в резултат на което, при конкретни условия и спазена конкурсна процедура, стана възможно участие и на представители от администрацията в образователните институции.

Обучението на персонала е период, който преподавателски и/или преподавателски състав, прекарва в университет или предприятие в друга европейска държава, за придобиване на конкретни знания.

Целта е обучение на участниците чрез трансфер на знания или ноу-хау и запознаване с добри практики от партньорска институция или предприятие, за придобиване на практически умения, необходими в текущата работа, както и професионалното развитие на участниците. Дейностите могат да бъдат многообразни: семинари и работни групи, курсове и конференции, практически занятия, краткотрайни визити и др.

Участниците се избират от съответни комисии за подбор във факултета/дирекцията.

Тези дейности позволяват мобилност на преподавателския и преподавателския състав, както следва:

- ◆ Мобилност на преподавателски състав от висшите образователни институции в друга институция за висше образование, с цел обучение;
- ◆ Мобилност на преподавателски състав от висшите образователни институции в предприятие, и на персонала на предприятието във висшата образователна институция, с цел обучение
- ◆ Мобилност на не-преподавателски състав от висшите образователни институции в друга институция за висше образование, с цел обучение